

Väyläviraston standardisoinnin seurantaryhmien toimintasäännöt

1. Tarkoitus ja toimiala

Seurantaryhmät toimivat toimialueensa standardisoinnin kansallisena asiantuntijaryhmänä. Seurantaryhmän tarkoituksena on seurata alan kansainvälistä tai eurooppalaista standardisointia sekä vaikuttaa siihen suomalaisten sidosryhmien tarpeiden mukaan. Seurantaryhmän toimiala on sama kuin seurantaryhmälle kuuluvien CENin ja/tai ISON komiteoiden. Seurantaryhmä laatii ja ylläpitää tarvittaessa myös toimialaansa kuuluvia suomalaisia SFS-standardeja. Seurantaryhmä vastaa toimialaansa kuuluvien standardien valmisteluun liittyvistä kansallisista päätöksistä.

Seurantaryhmän toimintasääntö täydentää SFS-oppaiden 4 Kansallisen SFS-standardin laadinta ja rakenne ja 5 Eurooppalaisten ja kansainvälisten standardien sekä muiden julkaisujen kansallinen käsittely ohjeita.

2. Toimintaan liittyvät yleiset periaatteet

Seurantaryhmässä on otettava huomioon kilpailulainsäädännön periaatteet. Kilpailulainsäädäntöä koskevaa ohjeistusta esitetään oppaassa CEN-CENELEC Guide 31 ”Kilpailulainsäädännön huomioiminen CENin ja CENELECin toimintaan osallistuttaessa” (SFS-oppaan 5 liite 2). Seurantaryhmän kokouksissa ei vaihdeta sellaisia tietoja, jotka kuuluvat liikesalaisuuden piiriin tai joilla voi olla vaikutusta yritysten tulevaan hinta- ja markkinakäyttäytymiseen.

Tämän lisäksi on tärkeää noudattaa seuraavia menettelytapoja:

- Esityslista hyväksytään kokouksen työjärjestykseksi ja siinä pitäydytään.
- Esityslistaan ei sisällytetä kiellettyjä aiheita.
- Luottamuksellisista tiedoista ei saa keskustella kokouksissa.
- Jos kokouksen aikana keskustelu siirtyy kielletylle alueelle, tulee puheenvuoro ja aiheen käsittely välittömästi keskeyttää. Tämä velvollisuus on jokaisella kokoukseen osallistujalla.
- Kokouksen pöytäkirjaan kirjataan osallistujien nimet sekä käsitellyt aiheet.
- On tärkeää muistaa, että kilpailusääntöjä on noudatettava sekä muodollisissa että epämuodollisissa yhteyksissä.

Seurantaryhmään liittyessään jäsen luovuttaa eurooppalaisissa ja kansainvälisissä standardisointisjärjestöissä laadittavien standardiehdotusten sisältöä koskevat tekijänoikeudet CEN/CENELECille tai ISO/IEC:lle. Tekijänoikeuden luovutus raukeaa, mikäli valmis standardi ei sisällä tätä koskevaa asiaa.

Standardisointiryhmien toiminnassa tulee ottaa huomioon sekä CENin ja CENELECin että ISON teknistä työtä koskevien eettisten ohjeiden periaatteita (SFS-oppaan 5 liite 1).

3. Kansallisen seurantaryhmän tehtävät

Kansallisen seurantaryhmän tehtävät:

- seurata toimialansa eurooppalaista ja/tai kansainvälistä standardisointia ja vaikuttaa siihen
- edistää osallistumista eurooppalaiseen ja/tai kansainväliseen standardisointiin
- muodostaa Suomen kanta ja sen mukaisesti vastata Suomen kannanotoista standardiehdotuksiin ja standardisointia käsitteleviin kyselyihin
- vahvistaa asiantuntijoiden nimeäminen työryhmiin ja kumota jäsenyyksien nimeämiset
- nimetä delegaattit edustamaan Suomea eurooppalaisten ja/tai kansainvälisten komiteoiden kokouksissa
- arvioida tarve ISO-standardien vahvistamiselle kansallisiksi SFS-standardeiksi
- arvioida eurooppalaisten ja/tai kansainvälisten standardien käännöstarve ja tarvittaessa osallistua suomennosten tarkistukseen
- edistää standardien tunnettuutta ja käyttöä
- laatia tarvittavia suomalaisia standardeja ja ylläpitää niitä
- seurata, onko seurantaryhmän vastuualueella kaupan teknisiä esteitä muodostavia suomalaisiastandardeja ja tarvittaessa kumota ne, ellei ole erityistä tarvetta laatia ja ylläpitää suomalaisia standardeja
- selvittää käsikirjojen ja muiden julkaisujen tarve.

4. Kansallisen seurantaryhmän jäsenyys

Seurantaryhmän jäsenyys on avoin kaikille, jotka ovat kiinnostuneita seuraamaan standardisointia seurantaryhmän toimialalla ja vaikuttamaan standardien sisältöön. Pyrkimyksenä on, että seurantaryhmässä olisivat edustettuina kaikki olennaiset sidosryhmät, joille standardisoinnista on hyötyä tai joiden toimintaan standardisointi vaikuttaa. Seurantaryhmän kokoonpanoa tarkastellaan tarvittaessa. Seurantaryhmän kokouksiin voidaan tarvittaessa pyytää kuultavaksi eri ryhmien edustajia ja asiantuntijoita.

Jäseneksi liitytään täyttämällä toimialayhteisökohtainen osallistumislomake.

Seurantaryhmän jäsenyys jatkuu vuoden kerrallaan automaattisesti, ellei jäsen ilmoita sen päättymisestä erikseen kuluvaan vuoden loppuun mennessä.

Toimialayhteisö poistaa seurantaryhmän jäsenlistalta henkilöt, joihin ei saada yhteyttä.

Toimialayhteisö ylläpitää jäsenrekisteriä seurantaryhmän jäsenistä ja heidän edustamistaan jäsentahoista ja sidosryhmistä. Seurantaryhmän jäsen on velvollinen ilmoittamaan välittömästi kaikista jäsenyyteensä liittyvistä muutoksista (mm. jäsentaho, jota henkilö edustaa) seurantaryhmän sihteerille, joka kirjaa muutokset jäsenrekisteriin.

5. Seurantaryhmän organisointi

Puheenjohtaja

Seurantaryhmä valitsee keskuudestaan puheenjohtajan. Puheenjohtaja voi olla myös toimialayhteisön toimihenkilö.

Puheenjohtaja johtaa kokousta, on tasapuolinen ja oikeudenmukainen. Hänen tehtävänä on johtaa keskusteluja laaja-alaisen näkemyksen ja kansallisen konsensuksen saavuttamiseksi.

Sihteeri

Seurantaryhmän sihteerinä toimii toimialayhteisön valitsema henkilö. Sihteeri koordinoi seurantaryhmää ja hallinnoi eurooppalaisten, kansainvälisten ja kansallisten standardiehdotusten valmiste-lua SFS-oppaiden 4 ja 5 mukaisesti.

Sihteeri on puolueeton ja tasapuolinen.

Työryhmät

Seurantaryhmä voi perustaa asioiden valmistelua varten työryhmiä sekä kuulla asiantuntijoita.

6. Kansallisen seurantaryhmän aineiston jakelu

Jokaisella kansallisella seurantaryhmällä on oma sivusto, jossa on sen toimialueeseen liittyvä standardisointiaineisto, mm.

- kansallisen seurantaryhmän kokousten esityslistat ja pöytäkirjat
- eurooppalaisten ja kansainvälisten komiteoiden työasiakirjat (esim. N-dokumentit)
- matkakertomukset ja/tai kokousraportit.

Seurantaryhmän sivustolla olevien eurooppalaisten ja kansainvälisten komiteoiden työasiakirjat ovat tekijänoikeuslain (404/1961) suojaamia, eikä sivustolla olevaa aineistoa saa edelleen jakaa kansallisen seurantaryhmän ulkopuolelle, lukuun ottamatta kannanottojen pyytämistä oman organisaation henkilöstöltä. Seurantaryhmän sivustolle on pääsy vain kansallisen seurantaryhmän jäsenillä. Seurantaryhmän jäsenille annettu aineiston käyttöoikeus koskee vain standardisointitehtäviä.

Seurantaryhmän sivustolla oleva kansallinen aineisto arkistoidaan vähintään viideksi vuodeksi.

Toimialayhteisön julkisilla verkkosivuilla on tiedot kansallisten standardisointiryhmien toimialueista sekä niiden seurantavastuulla olevista eurooppalaisista ja kansainvälisistä teknisistä komiteoista.

7. Kokoukset ja päätöksenteko

Kokoukset

Seurantaryhmä päättää itse, kuinka usein se kokoontuu, miten kokoontuminen järjestetään ja mitä muita standardisointiin liittyviä asioita se haluaa käsitellä eurooppalaisen, kansainvälisen ja kansallisen standardisoinnin lisäksi. Perinteisten kokousten lisäksi myös etäkokoukset ovat mahdollisia.

Seurantaryhmä käyttää kansallisten päätösten valmistelussa olemassa olevia sähköisiä äänestystyökaluja.

Sihteeri pitää seurantaryhmän kokouksesta pöytäkirjaa, johon kirjataan vähintään kokouksen ajankohta, läsnäolijat, käsitellyt asiat sekä tehdyt päätökset. Jos jäsen on estynyt osallistumasta kokoukseen, hän voi poissaolosta ilmoittaessaan samalla ilmoittaa kirjallisesti kantansa etukäteen kysytyihin asioihin. Jäsen voi myös etukäteen kirjallisesti nimeämällä valtuuttaa toisen seurantaryhmän jäsenen käyttämään äänivaltaansa.

Päätöksissä ja kannanotoissa pyritään konsensuspäätöksiin. Mikäli konsensukseen ei päästä, tehdään päätökset enemmistöpäätöksinä, jolloin kullakin jäsentaholla on yksi ääni. Puheenjohtajalla ja sihteerillä saa olla oma mielipide asiaan. Jäsentaholla tarkoitetaan henkilön edustamaa organisaatiota. Äänten mennessä tasan kanta on joko "abstain" tai konsensuksen hakua jatketaan. Kokouksissa lasketaan läsnä

olevien äänet sekä poissaolevien jäsenten ilmoittamat äänet etukäteen kysytyihin ja kirjallisesti vastattuihin asioihin.

Lausuntopyyntöjen käsittely

Seurantaryhmän sihteeri laatii Suomen kannanotot saatujen lausuntojen perusteella. Tarvittaessa kannanotot vahvistaa kansallinen seurantaryhmä. Ristiriitatilanteet ratkaistaan käyttäen sähköisiä järjestelmiä tai kutsumalla seurantaryhmä koolle.

8. Osallistuminen eurooppalaisiin ja kansainvälisiin työryhmiin ja standardisointikokouksiin

Eurooppalaisiin ja kansainvälisiin standardisointikokouksiin osallistuvien henkilöiden toimintaa ohjaavat SFS-oppaan 5 linjaukset.

Kansallinen seurantaryhmä päättää eurooppalaisten ja kansainvälisten teknisten komiteoiden (TC) ja alakomiteoiden (SC) kokouksiin osallistuvista Suomen edustajista. Eurooppalaisiin ja kansainvälisiin TC- ja SC-kokouksiin nimettyjen delegaattien sekä työryhmiin nimettyjen asiantuntijoiden tulee olla seurantaryhmän jäseniä. Kokouksiin voivat osallistua vain toimialayhteisön valtuuttamat henkilöt.

Kansallisten delegaattien tulee eurooppalaisissa ja kansainvälisissä hallinnollisissa kokouksissa (TC, SC ja PC) kannanotoissaan ja näkemyksissään edustaa Suomea kansallisessa seurantaryhmässä päätetyn linjan mukaisesti. Mikäli Suomen kanta poikkeaa päätetystä Suomelle tärkeissä asioissa, tällöin kansallisessa seurantaryhmässä päätetyn kannan mukainen eriävä mielipide on pyydettävä kirjaamaan eurooppalaisen tai kansainvälisen kokouksen pöytäkirjaan. Työryhmiin (WG) nimetyt asiantuntijat edustavat kokouksissaan oman tausta- ja sidosryhmänsä näkemyksiä. Työryhmään nimetyn asiantuntijan tulee kaikissa standardiehdotuksen valmisteluvaiheissa käydyissä keskusteluissa ja kommentoinnissa kuitenkin selkeästi erottaa kansallisessa seurantaryhmässä päätetyt linjaukset ja omat henkilökohtaiset näkemykset ja mielipiteet. Asiantuntijoiden tulee olla tietoisia kyseisen standardisointialueen Suomen lainsäädännöstä sekä tarvittaessa tuoda se työryhmän tietoon.

Lainsäädännön perusteella velvoittavien standardien valmistelussa asiantuntijoita sitovat kansallisissa standardisointiryhmissä tehdyt päätökset ja linjaukset.

Nimitetyn delegaatin ja asiantuntijan tulee toimia SFS:n ja toimialayhteisön ohjeiston mukaisesti voidakseen toimia delegaattina tai asiantuntijana. Mikäli nimetty henkilö toimii seurantaryhmän toimintasäännön ja/tai oppaan 5 vastaisesti, päättyy nimeäminen välittömästi. Mahdollista saman henkilön esittämää uutta nimeämispyyntöä ei oteta seurantaryhmässä käsittelyyn TC/SC/WG:n vastuulla olevan standardin/julkaisun käynnissä olevalla päivityskierroksella.

Komiteakokouksiin (TC ja SC) osallistuneen delegaatin tulee raportoida kansalliselle standardisointiryhmälle. Mikäli hän on käyttänyt SFS:n tai toimialayhteisön matka-avustusta, tulee raportti laatia kirjallisesti. Tämä koskee myös työryhmäkokoukseen osallistuvaa asiantuntijaa, mikäli hän on käyttänyt SFS:n tai toimialayhteisön matka-avustusta. Matkaraportista on käytävä ilmi komitean tai työryhmän nimi, kokouksen aika ja paikka, osallistujat Suomesta sekä aihe. Lisäksi on selvitettävä asetettujen tavoitteiden täyttyminen ja saavutettu hyöty sekä mahdolliset toimenpiteet Suomessa.

9. Standardien tekijänoikeudet ja muut immateriaalioikeudet

Standardisointiryhmissä noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa immateriaalioikeuksien käyttöä koskevaa lainsäädäntöä sekä immateriaalioikeuksien käyttöön soveltuvia standardisointiohjeita.

Standardisointiryhmillä on oikeus käyttää ja kopioida kansainvälisiä standardeja ja niiden käännöksiä standardisointitoiminnan edellyttämässä laajuudessa ja edellyttämällä tavalla (mukaan lukien elintensä ja asiantuntijoidensa käyttöön) ja kääntää toimialaansa kuuluvia kansainvälisiä standardeja ilman erillistä lupaa ISON ja CENin sääntöjen puitteissa.

Standardisointiryhmien jäsenten on ilmoitettava toimialayhteisölle seurantar ryhmän työkohteisiin liittyvistä tiedossa olevista patenteista ja IPR-oikeuksista. Mahdolliset patentteja koskevat ilmoitukset käsitellään ohjeen CEN-CENELEC Guide 8 mukaisesti.

10. Valitusten käsittely

Toimialayhteisö vastaa standardisointitoimintaa (ml. lausuntojen käsittelyä) koskeviin kirjallisiin valituksiin kirjallisesti niiden tekijälle ja kirjaa saadut valitukset ja niiden käsittelyn. Jos SFS:lle tulee toimialayhteisöjen toimintaa koskeva valitus, se toimitetaan ao. toimialayhteisölle valituksen käsittelyä ja siihen vastaamista varten.

11. Ohjeen vahvistaminen

Tämän Väyläviraston standardisoinnin seurantar ryhmien toimintasäännöt on vahvistanut Väyläviraston standardisoinnin TAY-vastuuhenkilö.